

Vzdělávací program Dětského klubu Janíček

Obsah:

1. Charakteristika vzdělávacího programu
2. Vzdělávací obsah
  - Klíčové kompetence
  - Vzdělávací oblasti
  - Integrované bloky
  - Stručná charakteristika integrovaných bloků
  - Charakteristika náplně lesních dnů

1. Charakteristika vzdělávacího programu

Vzdělávací program dětského klubu Janíček se inspirovuje waldorfskou pedagogikou rakouského filosofa, pedagoga, umělce, dramatika a sociálního myslitele Rudolfa Steinera. První waldorfská škola byla založena v roce 1919 ve Stuttgartu a v dnešní době patří waldorfské školy mezi běžnou alternativu vzdělávání po celém světě.

Steinerova pedagogika přihlíží k přibližně sedmiletým periodám ve vývoji člověka. V prvních sedmi letech se dítě učí napodobováním, proto mu mají dospělí poskytovat vhodný vzor. Dítě napodobuje všechno, co se projevuje v jeho blízkém okolí. V prvních sedmi letech vedeme a řídíme dítě tím, co sami děláme, ale také tím, co pociťujeme a co si myslíme.

V předškolním věku má dítě přirozenou potřebu rytmu, nejen co se týká spánku a bdění, klidu a aktivity, ale i opakování pohybu, zvuku a rytmu. Proto je důležité rozdělení dne, týdne, měsíce i roku na pravidelně se opakující celky. Vše se opakuje v pevném rytmu, napětí se střídá s uvolněním.

2. Vzdělávací obsah

Klubový vzdělávací program vychází ze struktury Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Oblasti vzdělávání v něm uvedeny jsou v dětském klubu rozšířeny o další prvky, které jsou podstatné pro naplnění obsahu vzdělávání ve waldorfské mateřské škole. Jedná se především o to, že ve waldorfské pedagogice není dítě chápáno pouze jako fyzický člověk, ale také jako bytost tělesná, duševní a duchovní. Náš ucelený program

směřuje k tomu, aby byly nasyceny a rozvíjeny všechny stránky osobnosti dítěte, a to bylo podpořeno na své jedinečné životní cestě.

Utváření ŠVP a poté i třídních vzdělávacích bloků vychází z daných oblastí v RVP PV.

Klíčové kompetence v RVP

1. kompetence k učení
2. kompetence k řešení problémů
3. kompetence komunikativní
4. kompetence sociální a personální
5. kompetence činnostní a občanské

Vzdělávací oblasti v RVP

1. Dítě a jeho tělo
2. Dítě a jeho psychika
3. Dítě a ten druhý
4. Dítě a společnost
5. Dítě a svět

(RVP PV 2006)

Integrované bloky v dětském klubu

ŠVP PV našeho dětského klubu obsahuje soubor integrovaných bloků. Z tohoto souboru si pak učitelky dle svého vytvářejí Třídní vzdělávací programy. V našem ŠVP PV vyzdvihujeme do popředí zejména důležitost rytmu roku, tradičních slavností a rukodělných činností. U každého bloku jsou popsány hlavní záměry, výstupy a okruhy hlavních činností. Každý měsíc v roce má své hlavní téma.

Proměny roku s jejich slavnostmi

- 1. Období dozrávání:** září, říjen – Svatováclavská a Michaelská slavnost
- 2. Období světla:** listopad, prosinec, leden – Martinská slavnost, Otevírání adventu, Tři králové, Hromnice
- 3. Období probouzení:** únor, březen, duben – Masopust, Vynášení Morany, Semínková slavnost, Velikonoce
- 4. Období slunce:** květen, červen – Den matek, Otevírání studánek, Letnice, Svatojánská

slavnost

Stručná charakteristika jednotlivých bloků

1. Období dozrávání

Doba realizace: 2 měsíce

Záměr: Seznámit děti s prostředím dětského klubu, s rytmem dne a týdne. Adaptovat a vytvářet sociální vztahy. Rozvíjet smyslové vnímání a poznatky o podzimní přírodě.

Podtémata:

Svatováclavská slavnost

Michaelská slavnost

Charakteristika období:

Uvědomění si významu podzimu jako období sklizně úrody. Podzimní skřítci reprezentují síly přírody stahující se do nitra Země.

Svatováclavská slavnost: Vzdáváme dík za dary z našich zahrad, vaříme z nich posilující polévku, krájíme křížaly, vytváříme potravinové mandaly.

Sv. Michael: Jako symbol odvahy a statečnosti. Výpravou za drakem v dětech rozvíjíme schopnost čelit překážkám a nebezpečí.

Činnosti: Básně a písně s motivy kamene, železa, vydatný pohyb venku, běh, překonávání překážek a terénních nerovností, lezení do výšky, sbírání a mletí obilí na mlýnku, první pečení chleba, pohádky vyjadřující souboj, odvahu k překonání sil zla.

2. Období světla

Doba realizace: 3 měsíce

Záměr: Vnímat a pochopit procesy změn probíhajících nejen v přírodě. Vnímat vzájemnou sounáležitost ve vztahu ke kulturním kořenům a tradicím a také vnímat a cítit teplo v lidských vztazích.

Podtémata:

Martinská slavnost

Adventní spirála

Sv. Mikuláš

Vánoce

Tříkrálová slavnost

Hromnice

Charakteristika období:

Martinská slavnost: Prostřednictvím tradičních lidských činností uprostřed kruhu blízkých lidí prožíváme vzájemnost. Svatý Martin jako symbol lidského soucítění, vzájemné pomoci a úcty.

Činnosti: básně a písně s motivem světla a lucerniček, drobné činnosti v kruhu kamarádů – tkaní na rámu, vyšívání, praní a česání ovčí vlny, výroba martinských lucerniček a světýlek z dýní, závěsné pohyblivé objekty z přírodnin nebo papíru, příprava školkové zahrady na zimu, pohádky vyjadřující motiv dělení a obdarování.

Advent: Díky příběhům o putování Josefa s Marií do Betléma a postupnému stavění jesliček prožíváme náladu adventního času – zamyšlení, tajemství, cesta k porozumění druhému člověku. Vnitřní ztišení jako prostor pro druhého, Vánoce jako symbol příchodu nového života uprostřed zimních dnů (návrat Slunce, zrození světla z temnoty noci).

Sv. Mikuláš: symbol obdarování, spravedlnosti a pravdy. V tomto období se zaměřujeme více na činnosti podporující myšlení, dáváme dětem jednoduché i složité hádanky, vymýšlíme konce příběhů, cvičíme jemnou motoriku.

Tři králové: Doznívání zážitků Vánoc při nacvičování Tříkrálové hry - důraz na rozvoj řeči. Společně pohlížíme na uplynulý rok, co jsme spolu prožili a co nás čeká. Nový rok jako symbol optimismu a nové perspektivy.

Hromnice: Prožitek zlomu v přibývání světla, máčení svíček z včelího vosku a jejich zdobení barevnými pláty.

Činnosti: Činnosti podporující myšlení – cvičení jemné motoriky, úklid – nastolování pořádku a řádu ve věcech, básně a písně s adventním obsahem a později společné muzicírování s vánočními koledami, vyprávění a poslechové činnosti, pečení cukroví (formování, vykrajování, válení, lití), výroba vánočních přání, ozdob a řetězů ze slámy,

drobné dárky, dětská vánoční hra, hádanky. Postupné budování jesliček (po týdnech: minerály, rostliny, zvířata, lidé), poslech adventních příběhů, pohádky s motivem očekávání.

3. Období probouzení

Doba realizace: 3 měsíce

Záměr: Rozvíjet elementární poznatky o jarní přírodě, vytvářet povědomí o vlastní sounáležitosti s živou a neživou přírodou.

Podtémata:

Masopust

Vynášení Morany

Semínková slavnost

Velikonoce

Charakteristika období:

Masopust: Nový rok jako symbol optimismu a nové perspektivy, prožitek vrcholného období zimy v jeho tradičním pojetí jako období začátku pronikání životních sil z nitra Země na povrch. Zahájení prací na zahradě jako prostředek poznávání a pozorování probouzející se přírody. Masopust jako cesta k sebevyjádření, seberealizace. Přináší nám pocit hojnosti („hodování“) a radosti, podpora nápadů a experimentování, prožívání různých rolí.

Činnosti: Básně a písně o zvířátkách, masopustní říkadla, zvukové experimenty – hra s tóny i rytmem, dramatizace příběhů, vyrábění masek, smažení koblih, barevné mozaiky, navlékání skleněných korálek, vločky z hedvábného papíru, dostatek volného pohybu povzbuzujícího dýchání a krevní oběh, krmení ptáků nebo zvířat, pohádky s motivem hojnosti nebo s náladou působení skrytých procesů v přírodě.

Morana: Loučení se se zimou, výroba a zdobení slaměné Morany, písně oslavující příchod jara a slunce, zahánění chladu a zimy. Hledání vnitřního řádu v období všeobecného vnějšího pohybu a změn v přírodě.

Semínková slavnost: Bezprostředně navazuje na vynášení Morany. Setkáme se s postavou matky Země, která dá každému semínko a květináček. To si pak děti odnášejí domů, zalévají ho, pozorují jak roste.

Velikonoce: Tradiční barvení kraslic-vejce jako symbol nového života, pletení pomlázek - proutí jako symbol proudící životní síly. Příprava výrobků na Velikonoční jarmark, pečení tradičních pokrmů.

Činnosti: Poznávání a pozorování probuzené přírody, pohyb, tradiční dětské činnosti a hry, básně a písně o jaru, práce na zahradě – úprava záhonů, vysévání květin a zeleniny, splétání proutků, otloukání píšťalek, cvrnkání kuliček, výroba ptáčků z vizovického těsta nebo ovčí vlny, zážitky s vodou, nové ztvárnění prostor MŠ, pohádky vyjadřující životní sílu a odhodlání, odpuštění a obětování.

4. Období slunce

Doba realizace: 2 měsíce

Záměr: Rozvíjet mezilidské vztahy s důrazem na rodinu, uvědomovat si pocit bezpečí v rodinném kruhu. Rozvíjet všechny smysly. Poznávat a prožívat kulturní a náboženské tradice.

Podtémata:

Den matek

Otevírání studánek

Letniční slavnost

Svatojánská slavnost

Charakteristika období:

Den matek: Prožití vztahu k nejbližší osobě a starosti o ni, pocitu péče o ni, poděkování.

Otvírání studánek, Letnice: Královničky jako symbol uvolnění léčivých sil Země, pták jako symbol svobodného ducha a svobodné vůle.

Činnosti: Básně a písně o maminkách nebo vztahu k někomu blízkému. Téma otevírání studánek a setkání s elementárními bytostmi. Vyrábění drobných dárků pro maminky, holubice z papíru nebo včelího vosku, pečení svatodušního koláče, pohádky vyjadřující motivy probuzení, osvobození, sebeuvědomění.

Svatojánská slavnost: Prostřednictvím sběru léčivých bylin a péče o zahradu a své okolí umožnit prožitek síly vrcholícího období léta v jeho plnosti forem, nálada obratu, proměny Sv. Jan jako symbol zralosti a obratu k sobě– kvalitativní změny v přírodě i v nitru člověka

Činnosti: Básně, pohybové hry a písně s letní tematikou (motivy tance, ohně slunce - byliny, víly), lisování rostlin, vytváření herbáře, pletení věnečků, pečení svatojanského koláče, pohádky o vílách, slunci, moci přírodních sil, zviditelnění žvlů- výroba lodiček, větrníků, velkého bublifuku, kuličkové dráhy v písku.

Charakteristika náplně lesních dnů

Lesní pedagogika využívá ke vzdělávání přirozené prostředí, které nás obklopuje – přírodu v její rozmanitosti. Její obrovskou výhodou je cílené využívání vlastního prožitku dítěte, jak v poznávání blízkého i vzdálenějšího okolí, pozorování přírodnin a přírodních jevů, tak v navazování vztahů v kolektivu dětí, který společně „putuje“ přírodou, tvoří a zažívá zajímavé věci.

Dítě tak navazuje a prohlubuje pozitivní vztah k přírodě. V přirozeném prostoru se rozvíjí dětská individualita a nabízí se celá řada možností ke vzdělávání formou her a tvořivých činností. Děti si uvědomí své vlastní možnosti a hranice a naučí se spolupracovat a pomáhat si.

- vzdělávací obsah: pojem příroda a její rozmanitost, přirozené pozorování blízkého okolí, poznávání ročních cyklů, života zvířete, keřů, stromů, květin, ochrana a péče přírody, sounáležitost člověka a přírody

- lokomoční pohybové činnosti, hrubá motorika: rozvoj fyzické a psychické zdatnosti, chůze a běh vyšší trávou nebo ve sněhu, skoky a poskoky přes pařezy, kameny, lezení po mechu, prolézání houštinami, lezení na stromy.

- rozvoj jemné motoriky: manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, náčiním a přírodními materiály, stavění domečků z větviček, kamínků, listů a kůry, vyrábění lodiček z kůry, mechu, stavění mostků z větví či kamenů přes stružky s vodou

- smyslové a psychomotorické hry pro rozvoj všech smyslů